

Forrponton a nyersanyagkérdés

ÍRTA TOLNAI GYÖRGY

Minden egyébnél időszerűbb ma, a háború és a gazdasági letérés első évében a nyersanyagok körül csoportosuló problémakör. Jelentősége úgy megnövekedett, ahogy — mélységben és terjedelemben — még soha a történelem folyamán. De legalább ilyen bonyolulttá is lett.

Fejlett ipari országok feldolgozásra szolgáló nyersanyagok nélkül; világrésznyi területek eladhatatlan mezőgazdasági termékekkel; élelmiszerhiány az egyik oldalon és iparcikkhiány a másikon — ez az 1939-es év világgazdasági panorámája. Ebben a körforgásban fontos fogaskerek a nyersanyag s fontos hajtóerő annak bősége vagy hiánya az egyes országok gazdaságában. S az is nyilvánvaló, hogy nem egészséges, a világgazdaság egységes fejlődést előmozdító hajtóerő ez — ahogy következménye: a háború bizonyítja.

A nyersanyag azonban nemcsak szükséges cikk, hanem értékes áru is. Magas áraitól, akár termeléskorlátozás, akár nagy tömegei megsemmisítése által, gondoskodnak a fölöttük rendelkező nagy nemzetközi kartellek. Ilyen bizottságok: ellenőrzik a tizenöt legfontosabb nyersanyag termelését és forgalmát s fölözik le közvetítői hasznukat abból. Az ólom, ón, nikkel, kaucsuk, petróleum, cukor stb. olyan anyagok, melyeket érdemes „ellenőrizni”.

A nyersanyag körül folyó táncban azonban nemcsak a tőkésosztály az érdekelt fél; a dolgozókat — bár más oldalról — szintén közelről érinti a nyersanyagkérdés. Mert egyrészt a termelés folyamatos vagy megzavart menetét jelenti s ezzel a munkát vagy a munkanélküliség nyomorát, másrészt mert a termelési költségek csökkentését vagy emelését hozza, ami a munkabérek alakulását dönti el. A munkásosztálynak, mely a gazdasági és politikai válságnak elsőszámú szenvedő részese, érdeke elsősorban, hogy a nyersanyagkérdés a háború befejeztével megoldásra találjon éspedig az eljövendő fejlődés reményében oly módon, mely becsületesen és okosan hidalja át a különböző csoportok ellentéteit.

Nyersanyagpiacok és — tanulságok

Az 1938-39-es esztendő bizalmatlansággal fertőzött légköre mindenre inkább vallott, mint békére. Titkos, de annál mélyebben szántó gazdasági háború nyomta rá bélyegét ezekre az évekre s a szeptember elején kitörő — most már politikai — háború nem változást hozott, hanem csak a jelenségek fokozását. A világgazdaság forgalma tovább zsugorodott, a termelés mennyisége tovább csökkent — szerves folytatásaként a válságnak. A háború azonban mégis hozott valami újat: annak az igazolását, hogy a világgazdaság szétbomlása, az önellátás és a tőkeérdekeltségök önzése nem alkalmas az emberiség érdekeinek megóvására.

a következőkben ismerünk meg, nemcsak erre a tényre mutatnak

rá, hanem azokra az erőkre is, melyek a mai állapotokat létrehozták és melyek alkalmasak egy új, jobb elrendeződés biztosítására.

Nyersvas és acél: út az imperializmus felé

A leniek általában, de elsősorban a vas az a nyersanyag, mely az utóbbi kétezer esztendőben, különösen azonban napjainkban az ipar gerincét alkotja. Elég annyi a fontosságáról: a termelő- és szállítóeszközök nyersanyagát szolgáltatja. Az ipari nagyhatalmak súlyát éppen ezért az általuk termelt nyersvas és acél mennyiségén mérik le elsősorban, bár önmagukban a többi, termeléshez szükséges nyersanyag nélkül ezek sem jelentenek túlságosan sokat.

Nyilvánvaló azonban, hogyha a nyersvas- és acéltermelés mennyisége az egyes államok ipari fejlettségének hőmérőjeként szerepel, akkor a legtöbbet termelők lesznek azok, melyeket elsősorban érint a nyersanyagok fölött való rendelkezés mértéke. A vastermelés élen járó országok történelme valóban a nyersanyagok megszerzése vagy biztosítása céljából a hatalmi politika irányvonalában fekszik.

Statisztikai adatok szerint a világprodukciónak 80—85%-át hat állam vasipara hozza létre: mind a hat politikai vonatkozásban is nagyhatalom. Termelésük nagyságát és sorrendjét itt közöljük a föllendülés (1937) évéből:

	Nyersvas millió tonnában	A világterm. %-ában	Acél millió tonnában	A világterm. %-ában
USA	37.2	35.8	50.3	37
Németország (Ausztriával)	16.3	15.7	20.3	14.9
USSR	14.5	13.9	17.8	13.1
Nagy-Britannia	8.6	8.3	13.2	9.7
Franciaország	7.9	7.6	7.9	5.8
Japán	3.3	3.2	6.0	4.4
Világtermelés	104.2	100	135.9	100

Jellemző, hogy a gazdasági válság; kitörésével a fenti államok közül öt máris háborúba keveredett, míg a hatodik — USA — egyelőre csak gazdasági háborút folytat. A világpolitika három háborús gócéban azonban mindegyik közvetlenül érdekelt fél.

Ha összehasonlítjuk az egyes államoknak a világtermelésből fent közölt részesedését a vasércnek fölött való rendelkezésének mértékével, megvilágosodik az az állapot, mely a nyersanyagpiacok bomlásával a háborús krízisek egyik előidézője volt. Az USA, Nagy-Britannia s Szovjet-Oroszország, de különösen Franciaország vasérc-kitermelése bőségesen fedezi az ipara által támasztott szükségletet, míg Németország és Japán ércszegény országok. A Német Birodalom 1937-ben a vasipari világprodukciónak 15%-át adta, míg a világ vasérc-termelésének 3%-a, a japán vasipar 3.5%-a mellett a vasércnek csupán 1.5%-a fölött rendelkezik. S ha nem is fogadhatók el természetesen és törvényszerűnek a jóllakott és proletármézetek közötti ellentétek, hiszen megegyezősnek — különösen harmadik rovására — elvi akadály nincs, mégis az imperialista hatalmak között háborúvá fajuló érdekösszeütközések könnyen előfordulhatnak. Ilyen háború a ma folyó nyugateurópai is. S ebben a háborúban, mely — sok egyebek

között — a vasért is folyik, ez a nyersanyag jelentőségének minden súlyával maga is résztvesz.

A nyugati hatalmak: Anglia és Franciaország háborús vas- és acéltermelése — az 1938-as 20%-os csökkenést behozva — az év eleje óta rohamosan növekszik. Ez különösen Angliára áll, mely már márciusban elérte az 1937-es fölendülés maximumát, midőn 1.2 millió tonna acélt produkált. Az acéltermelés növekvő adatai természetesen a fegyverkezési cikkek tömegeiből adódnak: a szárazföldi, légi és tengeri haderő fölszerelési cikkeiből. A velük szemben álló Németország, mely a maga vas- és acéltermelését a lehető maximumig felfokozta, ércszükségletét nagyrészt külföldi — a háború előtt főleg francia — származású vasércel fedezte, a legutolsó évben 8.11-ről 9.70 millió tonnára emelte vasércbehozatalát. A háború megindításával, a négyéves terv: felfokozott igényeire beállított termelés csupán a semlegesekre s főleg a svéd szállításokra támaszkodik. Az ércszükségletnek ez a — egyelőre — hiányos pótlása és a széntermelés csökkenése miatt a német vasipar produktivitása nem képes a kívánalmaknak 100%-ig megfelelni.

A távolkeleti háború következtében Japán az Egyesült Államokkal kerül szembe. Az amerikai-japán kereskedelmi kapcsolatok kilátásban lévő megszakadása a japán nehézipar nyersanyag-ellátását veszélyezteti. Az amerikai vaskivitel — mely 1939 első felében 1087.1 ezer tonna volt —, de különösen az ócskavasexport — 1939 első hat hónapjában 2136.7 ezer tonnára rúgott — legnagyobb vásárlója Japán volt s az USA gazdasági elzárkózása a termelés folyamatosságát fenyegeti.

Ahogy elfordul az Egyesült Államok Kelet-Ázsiától, úgy közeledik Nyugat-Európa felé. Ez kétségtelenül jobb üzlet. Az 1938-as óriási letörést — vastermelésében 49, acéltermelésében 44%-os volt az 1937-es adatokhoz képest — a háborús konjunktúra prosperitása váltotta föl. Az acélipar kapacitását 1939 májusában csak 47%-ban használta ki, de a termelés növekedése már abban az időben is 60, illetve 70%-os volt.

A szén: béke és háború a közgazdaságban

A kőszén- és barnaszénkitermelés irányzata az utóbbi években az általános irányzatnak megfelelően — s eltekintve az 1938-as visszaeséstől — emelkedő volt. A világtermelés eredménye kőszénből 1937-ben 1198.8, 1938-ban 1102 millió tonna, barnaszénből 37-ben 226.8, 1938-ban 236.4 millió tonna volt. A kőszénkitermelés csökkenése az USA 97 millió tonnás kőszénkieséséből, a barnaszéntermelés fokozódása a német több termelésből származik.

A termelésnek és forgalomnak ez a rendkívül fontos fűtőanyaga meglehetősen egyenletes megoszlást mutat az ipari országok területei közt. A kőszén 23 országban a világtermelés 92%-át, a kevésbé értékes barnaszén pedig 9 országban a világtermelés 97%-át adja. Ez az oka annak, hogy a szén általánosságban kevésbé problematikus nyersanyag az ipari országok szemében.

Kétségtelen azonban, hogy a világforgalom csökkenése és az ennek betetőzéseként föllépő háború ezt az aránylag egyszerű kérdést is komplikáltabbá, nehezebben kezelhetővé tette.

Az az egyensúlyi állapot, mely a szénellátás terén Európában a háború előtt fennállott, szeptember óta tökéletesen felborult. A nemzetközi munkamegosztás legegyszerűbb ténye, a nyersanyagok nemzetközi cseréje éppen a szénél funkcionált legjobban. Az európai hatalmak közül Anglia, Németország és Szovjet-Oroszország saját ipara ellátásán kívül exportra is termelt szenet, míg Franciaország és Olaszország stb. importálni volt kénytelen.

Franciaország egész évi széntermelése 44.3 millió tonna kőszén és egy millió tonna barnaszén, mely a magas fokon iparosodott ország szükségletének csak töredékét teszi ki. Az így fennálló hiányt a legutóbbi időkig — vasérc ellenében — Németországból pótolta. A háború ezt a jól bevált csererendszert is megszüntette és Franciaországnak új szénellátó terület után kellett néznie. A szeptember végén kötött francia-belga megállapodás szerint Franciaország 20 millió tonna belga kokszot kap. Ez azonban még mindig nem elégséges s nyitva hagyja a kérdést: a meglehetősen drága és bizonytalan angliai szállítások képesek lesznek-e pótolni a hiányokat?

A másik háborús hatalomnak, a szénexportőr Németországnak is megvan a maga szénkérdése. 1939 első felének kőszéntermelése 94.1, barnaszéntermelése 105.8 millió tonna volt. Ez egész évre átszámítva 188.1, illetve 211.6 millió tonna széntermelést jelentene. A háború megindulásával azonban jelentős csökkenéssel kell számolni több okból is. A saarvidéki bányák — amelyeknek nagy része közvetlenül a fronton van — termelésének nagy része elvész a gazdálkodás számára, mely évi 14.4 millió tonna kiesést jelent. Az új póanyagok gyártása: a gázé, villanyáramé és elsősorban a szénolajé, nagytömegű — eddig más célokra használt — szenet fogyaszt el. S mindemellett a háborús és hátrányos körülmények következtében a termelés csökkenésével is számolni kell. A szénkiesés eddig is oly nagy volt, hogy a német szénexport — melyre, ahogy a többi kivitelre is, külföldi nyersanyagok beszerzése céljából igen nagy szükség van — egy év alatt 10 millió tonnával — 49.6 millióról 39.2 millió tonnára — csökkent. S ezzel a középeurópai és olaszországi szénellátás is veszélyeztetve van.

Franciaország, Németország és a többi államok szénkérdése — olyan probléma, melyről a normális forgalom mellett szó nem lehetett — a háború első hónapjában megszületett. S valószínű, más nyersanyagkérdéseket is hozott magával ez a háború: erről az alantiek is meggyőző példákat adnak.

Kőolaj: a kartell és a nyersanyag

Az Amerikai Egyesült Államok petróleumtermelő déli államai a július-augusztus hónapokban „sztrájkba” léptek. Az „Államközi Olajbizottság” Oklahoma-Cityben tartott ülésén négy állam — Texas, Oklahoma, Kansas és Új-Mexikó — küldöttei elhatározták, hogy az árak feltornászása céljából 15 napra lecsökkentik a petróleumkitermelést. Hamarosan csatlakoztak a mozgalmhoz Louisiana és Arkansas is. A hat állam együttesen 80%-át produkálja az USA kőolajtermelésének és felét az egész világ hozamának.

Miután a petróleumot a newyorki tőzsdén hosszú idő óta

16% centért veszik gallononként, nyilvánvaló, hogy a hat állam mozgalma a háborús készülődések hatására jött létre. A jelenség nagyon is hasonló a Nemzetközi Ónbizottság, vagy a Nemzetközi Kaucsukbizottság stb. működéséhez; az első 1938 végén a terme; lésnek csupán 35%-át, a másik 45%-át engedte piacra jutni. Ami Braziliában a kávé tengerbe öntése és Kanadában a búzával való tüzelés, az az USA-ban a kőolaj kutak betömése, az árak felnyomása céljából.

Az északamerikai legnagyobb olajvállalat, a Vacuum Oil Co. 1937-ben, a háborús válság megindulásakor 56,808.000 dollár tiszta nyereséget mutat ki, mely összeg 1938-ban — a májusban kiadott mérlegadatok szerint — 40,107.000 dollárra csökkent. Az új intézkedések a nyereségeiket magasabbra akarják feltornászni az 1937-es évben elértnél is. S miután közben a háború is segítségükre sietett, ez valóban könnyen bekövetkezhet. Egy azonban bizonyos: az Államközi Olajbizottság ereje és súlya az „egységben az erő” elv alapján hamarosan meg fog növekedni.

A nyersanyagoknak a termelés csökkentése és a termeivények megsemmisítése árán való megdrágítása minden esetben eredményes árpolitikának bizonyult, de sohasem mutatkozott a fogyasztók érdekeivel azonosnak. A kartellek működése súlyos kára a világgazdaságnak, a termelésnek és a forgalomnak egyaránt. Ha csupán az öt világrész rohamosan növekvő autóparkjára gondolunk — 1935-ben 37.5, 1937-ben pedig 43.1 millió automobilt foglalt magába — elképzelhetetlen kárt jelent a termeivények szándékos csöklentése.

A háború tovább fokozta a kőolaj jelentőségét, mely a repülőgépek, tankok, motoros szállítóeszközök meghajtásának szinte egyedüli nyersanyaga. S a háborús olajszükséglet kétszeresére tehető a békeszükségletnek.

Az ásványolaj legfőbb szállítója az USA, mely évi 173 millió tonna termékével a világprodukciónak 62.5%-át adja. A világ második termelője Szovjet-Oroszország 10.1 s rögtön utána Venezuela következik 10.0% -al a világtermelésnek.

A nyugati háborús hatalmak az amerikai szállítások, de elsősorban is az angol petróleumérdekeltiségek — Kanada, Irak, Irán, Brit-India és Egyiptom — termeivényeinek segítségével biztosítottak mondhatják petróleumszükségleteiket.

Németország kőolajtermelése a félmillió tonna alatt van: évi 453 ezer tonna, mellyel szemben háborús szükséglete 10-15 millió. Ezt az óriási mennyiséget külföldről importálni a német tengerpart blokádja miatt nem lehet s ezért a szükséglet pótlására az utolsó lehetőséget kell igénybevenni: a pótanyagot. A békében szükséges 5 millió tonnából 2 milliót eddig is pótanyaggal — a barnaszénből előállított szénolajjal — helyettesített a német ipar. A háború megindulásával a szénolajtermelés 3—4-szeresére való iokozását tervezik Németországban. Az eddigi eredmények alapján azonban a szénolajra való teljes berendezkedés nehezen képzelhető el.

De ha ez az igyekezet 100 százalékos eredményt nem is hoz, mégis nagybani termelését jelenti egy olyan új pótanyag, mely megfelelő időben az olaj érdekeltiségeknek nehezen legyőzhető ellenfele lehet.

Gyapjú és gyapot: az állam és a nyersanyag

A textíliák iránti lecsökkent kereslet a nyersanyagpiacok kis forgalmán tükröződik vissza. A gyapjúk közül csupán a keresztezett fajtájúak iránt mutatkozott nagyobb érdeklődés, viszont merinóiban alig van forgalom. A durvább fajta keresztezett gyapjú ugyanis a katonai szövetek gyártására szolgál, s mint ilyen, elsőrendű hadiipari nyersanyag.

A merinói gyapjúval együtt legfontosabb termelőterülete, Ausztrália is háttérbe szorult; a keresztezett gyapjak elsősorban Újzéländből és Dél-Afrikából származnak. Az ebből az okból előálló forgalomkiesés olyan érzékenyen érinti az ausztráliai gyapjútermelőket, hogy nemzeti tanácsuk Sidney ben tartott legutóbbi ülésén kormánytámogatást kértek az értékesítés veszteségeinek ellensúlyozására. A számítások szerint a kért prémia — mely az 1 shilling alatt eladott gyapjút libránként 1 pennyvel kárpótolja — az államháztartást évente kb. 3.25 millió fonttal terhelné meg. Az így kiadott összegek azonban — támasztják alá kérésüket a gyapjútermelők — bőségesen visszatérülnek a növekvő fogyasztás által.

Amíg a gyapjúfogyasztásban — bizonyos fajtákban — föllendülés tapasztalható, addig a gyapoté csak a legutóbbi időben s jóval kisebb mértékben indult meg. Az USA, mely a világ gyapottermelésének több mint felét produkálja, s amely főleg kivitelre számít, van a gyapottermelésben elsősorban is érdekelve. A világfogyasztás az utóbbi három évben elég hátrányosan alakult: 1936/37-bei — augusztustól júliusig — 30.689, 1937/38-ban 27.712 és 1938/39-ben 28.465 ezer bála volt. Ebből az USA-gyapot kedvezőtlenül részesedett, ami a megmaradt, eladhatatlan készletek megoszlásából nyilvánvaló:

	gyapot 1000 bálában		
	USA	Egyéb	Együtt
1937-ben ————	6.235	7.531	13.786
1938-ban ————	13.712	8.736	22.448
1939-ben ————	14.150	7.802	21.952

Az eladhatatlan gyapottömegek 1937-ről 38-ra csaknem megkétszereződtek s az USA gyapotrészesedése ebből az emelkedésből majd 100 százalék violt. Az Egyesült Államok kormánya hamar rátért a prémia-rendszerre — mely a gyapjú körül most van csak kialakulóban —, de az első lépésnél tovább is ment: a vásárlóra nem találó gyapottömegeket meghatározott áron átveszi s azt maga igyekszik értékesíteni. A gyapotpiacoknak az utóbbi években bekövetkezett eseménytelensége általánossá és rendszeressé tette az állami gyapotvásárlásokat és ma szinte monopolisztikusan az állami bevásárlószervek veszik át a gyapottermést, ahogy — mint látni fogjuk — a búzatermést is.

Kaucsuk: a kartell és az állam

A világ gumifogyasztása szinte kizárólag az angol:ellenőrzés: alatt álló hátsóindiai és a maláji szigetektől származó kaucsuktermelésre támaszkodik. A világtermelésnek — az utolsó évben 1.5 millió tonna volt — 65%-át szolgáltatják ezek a terü-

letek. A többi, francia, amerikai, brazil stb. kezekben lévők rgyenkrnt csupán 1-4%-át adják a világtermelésnek.

Az a monopolisztikus helyzet, melyben Anglia a kaucsuktermelés szempontjából áll, jelentős előnyöket biztosíthat számára a vásárló államokkal szemben. Az év közepén olyan meginduló nemzetközi tárgyalásról terjedtek el hírek, melyek ezeket a lehetőségeket valóra váltotta volna. Nagybritannia és az Amerikai Egyesült Államok csereegyezményről tárgyaltak, mely szerint angol kaucsuk és ón ellenében — ez utóbbi termelésében is vezetőszerepet visz a világbirodalom — amerikai búzát, de elsősorban is gyapotot szállítanak. Anglia textiliparának több mint fele az USA-ból származó gyapotot dolgoz fel s ez alkalommal lehetőség adódott volna, hogy e fontos anyaggal kedvező föltételek mellett elláthassa magát. Amerika és Anglia részéről nem volt akadálya a megállapodásnak, de annál inkább volt a harmadik hatalmak: a kartellek részéről. A tárgyalások megindulásának hírére és a nagy vásárlások reményében a Nemzetközi Kaucsuk-és Ónbizottságok áremelkedéseket erőszakoltak ki. Az egyezmény ezeknek a mesterkedésekiiiek következményeként természetesen megghiúsult.

A háború a forgalom s vele a nyereség emelkedésének újabb lehetőségét hozta. A termelés a nyilvánvalóan növekvő szükségletekre való tekintettel állandóan fokozódik: a maláji területek a szeptember havi 45.000-ról októberre 70.839 tonnára emelték a termelést. A háborús hatalmak vásárlási részesedése a világforgalomból ez év első felében 50%, a harmadik negyedben 60% és az október és november hónapokban 75% volt.

Búza: a nyersanyagkonferenciák főszereplője

A mezőgazdasági nyersanyagok legfontosabbikának az a kedvezőtlen helyzete, melyben a legutóbbi időkig volt, a: túltermelés: hatásának tulajdonítható. Az 1938/39-es gazdasági év összes búzakinálata 1328 millió q-ra rúgott, a kereslet — az Oroszország és Kína nélküli világfogyasztás — azonban csak 1061 millió q volt; vagyis az exportáló államok 321 millió mázsa eladhatatlan felesleg fölött rendelkeznek. S ahogy az 1938-as év — szerencsétlenségre — rekordtermés volt, ugyanígy rekordot ér el ezzel a tömeggel a búzafelesleg is. A nagy exportőr-államok: USA, Argentína, Kanada és Ausztrália gazdasági letörése — mely 1938 elejétől 1939 augusztusáig tartott s részben tovább tart — a túlságos bőség terméke volt.

A fentemlített négy állam mindegyike nemcsak közvetve, termelőin keresztül, hanem közvetlenül is érdekelve van a búzaár és fogyasztás alakulásában. Az agrárprotekciónizmus rendszere szétbonthatatlan köteléssel fűzi egybe a termelőket és az államot, niely a termelvényeket fix — és világpiacon kialakultnál magasabb — áron átveszi tőlük.

1933-ban, midőn a búza ára a mélyponton állott, nemzetközi konferenciát hívtak össze a búzahatalmasságok; a konferencia célja a túltermelés kiküszöbölése és az eladásra vonatkozó egységes többoldali szerződések megkötése volt. A közös érdekek természetesen megegyezésre vezettek; a búzakerencia résztvevői megállapodtak abban, hogy exportjukat — s e célból vetésterüle-

tüket — 15%-kal csökkentik s ugyanakkor megállapodtak az importáló országokkal, hogy a már fennálló vámokon kívül újabb akadályokkal nem nehezítik az exportot.

A búzakereskedés tagadhatatlanul eredményes volt: Az eladhatatlan fölösleg az 1933/34-es 301 millióról 1934/35-re 244 és 1935/36-ra 194 millió q-ra csökkentek. S a búzáruk ezzel fordított arányban emelkedtek.

Az 1933-as évi búzakereskedésnek ezek az eredményei a termésterületek időközben történt megnövekedése és az 1938-as túljó termés következtében elvesztek. Az 1939-re tervezett és elő is készített újabb konferencia azonban nem tudott megszületni — a háború kitörése megakadályozta.

Mindezekből kétségtelen: az egyes államok észszerű és jó-hiszemű együttműködése még a mai — gazdasági és politikai válságokkal küzdő — rendszerben is eredményre vezet.

Új elosztás: vagy helyes nyersanyagpolitika?

Végigfutva a fontosabb nyersanyagok során s azon erőkn, melyek árnyékukban meghúzódnak, nyilvánvalóvá válik, hogy itt rejtőzik az a probléma, melyet a háború befejezésével a világ-gazdaság érdekeinek megfelelően rendezni kell. Mert természetes, hogy a politikai békének a gazdasági békét is jelentenie kell; az elsőt létrehozó erő egyszerűs mind a szétbomlott világ-gazdaságnak újjáteremtését is feladatuk kapják. S hogy ennek a feladatnak első pontja a nyersanyagkérdés megoldása lesz, az egyáltalán nem kétséges.

A helyes nyersanyagmegosztás lényege tulajdonképpen egy: olyan helyzetet teremteni, melyben a termelő államok akadálytalanul hozzájuthatnak a termeléshez szükséges minden nyersanyaghoz. S ha ma ezek a nyersanyagok az egyes országok jól elzárt vámhatárai közé vannak szorítva, de főleg ha a nyersanyagkartell-óriások a kereslet és kínálat ártörvényszerűségeit kihasználva egyedül saját érdekeik szerint igazodnak, mindez a szabad anyagbeszerzést tökéletesen megbénítja. Ezeknek az akadályoknak eltávolítása tehát az az út, mely egyedül alkalmas arra, hogy az eddiginél jobb és célszerűbb világ-gazdaság felé vigyen.

A kivétel többféle lehet, de az alapelv csak egy: a nyersanyagok fölött rendelkező államoknak le kell törniök a spekulációt, megsemmisítve a nyersanyagkartelleket és eddigi feladatukat, a termelés és forgalom ellenőrzését magukra kell vállalniok. A konzekvenciákat azonban minden irányban le kell vonni: az állami bevásárló és értékesítő szerv létesítésétől és hatáskörének kiterjesztésétől kezdve a termelőtelepek kisajátításáig. De még ezen is túl: a nemzetközi cseremegállapodásoknak olyan láncolatát kell megalkotni, melyek rendszere a világ-gazdaság magasabb fejlődési fokát: az együttműködés elmélyítését és kiterjesztését eredményezi. S ha ez azt jelenti — ahogy valóban jelenti is —, hogy az államnak fel kell adnia a százszázalékos gazdasági szuverenitás elvét, akkor ennek sem szabad akadályul szolgálnia egy jobb, tökéletesebb rend kialakulására.

Kérdés azonban: alkalmas-e a mai rendszer a világ-gazdaság ilyen nagyarányú átállítására?